

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в асажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напередне застереженя.

Рекламації неопечатані в вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсіланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Посоймові замітки.

IV. Славянофільські змаганя викликані наново професором Борзенком після російського погрому в японській війні, розбуджені в Празі російським генералом Владіміровим, а вихісновані д-ром Крамаржом для скріплення упадаючої его популярности, оживили і в Галичині посеред наших москвичів троха приспані почуваня панславизму (в російським розуміню слова), себ то об'єднательну Погодинську ідею. Др. Дудикевич, Глябовіцкий і Марков (відоме тройзіле!) взяли ся оживляти об'єднательну ідею. В держ. раді проголошено «русскимъ клубомъ» устами о. Давидяка національне єдинство Русинів з Москалями і відпекано ся того, що ми є Ruthenen та поставлено домаганя, щоби москвській мові признано в Австрії право горожанства в уряді і в школі; у Львові устроено велику маніфестацію в Народнім Домі з нагоди побуту російських гостей вертаючих з всеслав. зїзду в Празі під проводом гр. Бобринского, в Перемишлі засковано часописъ «Русская Воля», щоби між народом проповідувала єдинство народу нашого з московским і єдинство нашої віри з російським православієм, а для наглядного поученя руских селян о тім єдинстві народнім і церковнім устроено на самі цісарські уродини громадне сего року наломництво заходами д-ра Маркова, Носевича et consр. до Почаєва і до Києва. В соймі проголосив др. Дудикевич, котрий обняв предісательство «русского клуба», заяву об'єднательну «настоящимъ русскимъ языкомъ» хоч з галицьким виговором (але відтак подав в поправній транскрипції до «Нового Времени») а крім того і в соймових стеногр. протоколах поспробував перевести «настояцій вигавор». Одним словом, галицькі москвичі почали грати у відкриті карти.

Отся явна гра наших москвичів затривожила правительственні круги — тодішній міністер бар. Бек був приневолений в маю в держ. раді з свого становища звернути бачність «русского клуба», щоби его політика радше була centripetal як centrifugal, міністер внутр. справ, а теперішній міністер президент бар. Бінерт дав нашим москвичам рішучу відправу в держ. раді, що їх програма об'єднательна не може найти піддержки правительства, бо нема в Галичині московскої (як они хитро все нисловлюють ся рускою) народности, а їх програма не має звязи з

національним ісповіданєм населеня руского в Галичині і на Буковині.

Отсе поступованє наших москвичів збило також з пантелику навіть сю часть польского дневникарства, котре явно пособляло їх змаганям (Dziennik wyraźno писав — nie zaszkodziło by trochę prawosławia!) а також політників з Ради народовой, котрі перевели в Брідщині вибір Дудикевича до сойму. Польска суспільність, ошоломлена т. зв. неославизмом, почала тепер тверезійше споглядати на змаганя наших москвичів і критичнійше оцінювати руске питанє.

Сучасно майже з тими перемінами з таборі т. зв. Starorusinów, які стали були любимцями польского дневникарства і керманів польской політики, проявили ся також значні переміни і в націонал-демократичнім або т. зв. українським таборі, котрий став був enfant terrible для польской суспільности. В укр. руским парламентарнім клубі проявили ся важні переміни. Tempora mutantur et nos mutamur in illis справдило ся і на руским клубі а особливо на его радикальнім крилі. Побачили в тім клубі радикальні політики, що рільні страйки не розв'язали народо-господарского і суспільного питаня, а лише заоетрили і розярили межинародне положенє в краю на ирєвелику шкоду широких верств народних руских. Переконали ся они протягом кількох літ, що університетські бучі не тільки не принесли рускому народови самостійного українського університету, але ані одной катедри, а станиславівську руску гімназію осягнуто лише дорогою компромісу, а дорогу до осягненя укр. університету вказали проф. Ст. Рудницький габілітацією з географії, а др. Вергановский з процедури цивільного права. Переконали ся також, що й парламентарні бучі не ведуть до ніякого позитивного вислїду і успіху і що майже дволїтна діяльність руского клубу скінчила ся на мінімальних обіцянках правительства (покликуємо ся тут на півурядову опінію п. М. Лозинского у вересневій книжці Літ. Н. Вістника стор. 562, щоби хто не посудив нас о партійну неприхильність до укр.-русского клубу), котрі з уступленем бар. Бека стали безпредметовими. Навіть «приятель Русинів», пос. Пернерсторфер в ч. 8 Ukrain. Rundschau (1908) пише „ein Fremdeswort an die Ruthenen“ і подає їм ось які остороги: „Trotz alledem und alledem — die Ruthenen, die alles erduldes haben durch Jahrzehnte hindurch, ha-

ben jetzt weniger als je das Recht zum Terrorismus zu greifen. Sie haben die Tribüne des Parlamentes und diese Tribüne ist nicht nur eine österreichische, sie ist eine europäische Tribüne. Hier müssen sie mit Würde und nie ermüdetem Eifer für ihr Volk kämpfen. Sie dürfen sich nicht entmutigen lassen, wenn die Erfolge langsam und in geringem Masse kommen«.

Коли ми представляли в численних статях, що політика розпуки не веде до ціли, що треба органічної роботи і невсипучої праці на всіх областях народного житя, що й політика вимагає позитивного знаня, довголітнього досьвіду і безнастанної послїдовної праці в парламентарних тілах і відповідних союзів з парламент. сторонництвами для піддержки своїх змагань, тоді нашому писанню підсовувано або лиху волю, або маловаженно і глузовано з него. Не хотїли зрозуміти наші радикальні політики, що такий великий державник і дипломат як кн. Бісмарк певно на основі довголітнього досьвіду і глибокого знаня сказав, що „die Politik ist die Kunst des Möglichen!“

Але по тих сумних досьвідах, по тих шкодах, які потерпіла наша суспільність наслідком політики розпуки, почали протверезувати ся і єї головні речники почали доходити до переконаня, що сама політика без органічної праці народної не двигне руского народу. Зрозумів се і пос. Будзиновский, коли в розмові з редактором Slow-a polsk-ого висловив ся, що «nawet tych docentów, którzy mamy, walka wyrzuci od pracy naukowej» (катедра рускої літератури проф. Колесси стоїть пустою, а так само катедра цивільного права д-ра Дністрянского і рускі слухачі стали біднішими о двох професорів). „Wszystko, co dzielniejsze, porywa wir walki politycznej, a w niej marnują się wszystkie talenty. W interesie przyszłości naszego narodu należało by raz walkę polityczną z Polakami zakończyć, aby siły, które ta walka zużywa, poświęcić robocie kulturalnej. Obecne stosunki (се говорив ще в серпни) są dla obu stron nie do zniesienia na dłuższy czas. Jakiegoś modus vivendi trzeba szukać... Пос.

* Наводимо тут навмисне не перекладаючи. — Ред. Рус.

Будзиновський висловив, що «моглиśmy przystąpić do jakiejś współpracy z Polakami, бо jesteśmy sąsiadami i mieszkamy na jednej ziemi».

Яка отже ту переміна між програмою про «суху вербу» і «Сян», проголошеною весною сего року в парламенті (по зробленім досвіді о безвиглядності такої політики розпуки) — програмою розвинутою в розмові з редактором Słow-a polsk-ого в серні! Очевидно, коли крайні живла укр.-руського клубу дійшли до таких поглядів і переконань, то само про себе і праве крило клубу перемінило ще більше свої погляди, а се відбило ся і на останній соймовій сесії, о чім ще поговоримо опісля.

Допись з Коломиїщини.

(Відповідь „Ділу“ на поміщену в ній статю з дня 11. падолиста 1908. Ч. 255 під наголовком: «Наше становище».)

(Конець).

Так само „непростимим гріхом“ є помістити в часописах християнських якусь статю, де якась справа обговорена не зі становища „догм“ редакції „Діла“, бо і редактори „Діла“ мають свої „догми“. Ще більший „гріх“ висловити ся критично про громадянську діяльність(?) крикливих діячів з „Діла“, хочай як широко ті панове розправляють о свободі думки, слова, совісти, печати.

А вже діткнути ся пальцем головних менерів: пп. Цегельських, Лозинських — се вже (пишу словами „Діла“) — такий злочин, за який і не знати, яка кара належить ся.

Як сміють — по думці „Діла“ — виступати в обороні покривдженого Митрополита поодинокі деканати і ухвалювати на соборчиках заяви довіря для его діяльності, коли... коли вже раз оголошена була в ч. 182. с. р. «Діла» догма: що Митрополит... се... зрадник народа? І питаю ся спокійно: чи можна щось плюгавішого вимислити — як ся статя в «Ділі» ч. 182. с. р. «Ad majorem Poloniae gloriam?»

І по тім всім «Діло» в ч. 255 с. р. в статі „Наше становище“ твердить цинічно: «найвища управа нашого сторонництва і Видавнича Спілка нашого дня дали особі діткнутого тими закидами достаточну(?) сатисфакцію(?) — Яку — питаю, де — коли? і взагалі чи годні в сім случаю пани з «Діла» дати сатисфакцію?! бо то «маневрованє» «найвищою управою» чи там «Видавничою Спілкою» тут ні причім!!

Не проти національно-демократичного сторонництва і тогож органу „Діла“ яко такого, тільки проти теперішнього складу редакції „Діла“ і того напрямку, в яким за сеї редакції „Діло“ редагує ся, протестують деканати і протестувати не перестануть, дарма, що в найновішій числі «Діла» ч. 256 в Новинках п. н. «Моральне вимушенє» потішав себе редакция «якимсь в редакційній кузні вичутим «моральним вимушенєм» — щасливі, що можуть себе потішити!.. Найвища пора, щоби управа національно-демократичного сторонництва, чи там Видавнича Спілка „Діла“ витягнула конвенції з сих протестів проти теперішнього напрямку і складу редакції „Діла“ а тогди доперва зможе говорити о якійсь сатисфакції даній Митрополитови. А пани редактори «Діла» най знають, що ніхто инший тільки они, і тільки они з був-

шим своїм шефом д. Цегельским на чолі, своїми до крайности розпаленими статями в «Ділі» в місяцях лютім, марті і цвітні с. р. поміщуваними, запровадили Мирослава Січинського до слідчої вязниці.

Они... теперішні редактори „Діла“ втворили в нашій суспільности ту душну атмосферу і штучно її підтримують, але час, найвищий час визволити ся з тої духоти... най здорова гадка возьме верх.

Священник з деканата коломиїського.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Посольська палата збирає ся по чотиромісячній перерві на нову сесію в четвер, а вже на нині і завтра скликані поодинокі клуби парламентарні, щоби нарадити ся над становищем супроти подій, які склали ся останніми часами і про справи, які поставлено на дневній черзі першого засідання, на котрім новий президент міністрів виголосить програмову заяву. Нема сумніву, що бар. Бінерт займе в сій промові становище зазначене у відручнім цісарським письмі до него зверненім і висловить ся про повірену ему задачу утвореня парламент. кабінету. Бар. Бек і по утвореню теперішнього міністерства не перестав вести переговори з провідниками сторонництва і буде їх і тепер продовжати, хоч, як звіщають віденські дневники, не буде відбутися спільних конференцій партійних. Головною задачею теперішнього правительства є передовсім полагода бюджет. провізориї і предлоги про злуку Босни й Герцоговини. З того самого жерела зазначають, що Чехи бажать сю останню предлогу вихиснувати для виторгованя яких уступок для себе, чому знов цімецькі сторонництва будуть рішучо противити ся. Наколиб Чехи бажали проти сеї предлоги робити рішучу опозицію, як се дораджують деякі упавші міністри (др. Форшт радить ім знов розпочати найостріїшу опозицію), то повинні би собі пригадати, яка доля стрітила перед 30 роками німецьку лівіцію при опозиції проти тогочасної боснійської предлоги.

По всякій імовірности деякі сторонництва схотять виступити з наглими внесеннями в справі літних і осінних подій в Люблянї, в Берграйхенштайн і в Празі, а позаяк розправа над сими внесеннями наглими могла би значно протягнути ся і спинити скорє ухваленє згаданих державних конечностей, отже правительство певно постарав ся о поставленє тих предлог дорогою наглих внесень на дневній черзі, щоби собі забезпечити першєнство.

Як звіщає Zentrum, агітують в чеськім таборі за тим, щоби теперішньому правительству ухвалити наглість боснійської предлоги лише в першім читаню, а ухвалу другого і третього читаня відрочити аж до утвореня парламент. міністерства. Бар. Бінерт неперечно буде отже в тім напрямі вести переговори з провідниками сторонництва, щоби переконати ся, чи утворенє парламент. кабінету мало би тепер ліпші вигляди, як перед тим.

Міністер др. Жачек розпроцав ся в Берні з кр. виділом, де займав місце віцемаршалка, а в его честь дала «Ческа Бєсїда» бенкет. При обидвох нагодах виголосив він промови, в котрих зазначив, що горячим его змаганєм буде, довести до порозуміння між Чехами а Німцями, що в

також задачею теперішнього правительства, щоби приготувити основи до того. Замітити годить ся, що цісар, заприсягаючи міністра д-ра Жачка висловив надію, що він буде про се дбати, як і доси в тім напрямі діяв на Моравії.

Недільна спільна рада міністрів відбула ся під проводом бар. Еренталя при участі обидвох президентів-міністрів, міністра Буріяна, угорського міністра рільництва Даранього, управ. міністерства скарбу бар. Йоркмана-Кохана, торговлі Маттаї, рільництва Поппа, секц. шефа Калля, угорських секретарів держ. Поповича і Штеренього, секц. шефа Рєслєра і радника двору Вайдлєра. Бар. Еренталь представив той гово-політ. положенє у відносинах до Сербії, Румунії і Чорногори і вказав на конечність винєсеня ріжних справ доси не полагоджених. Відтак предложив програму в тій справі, а іменю продовженє торгового договору з Сербією і дальші переговори з Румунією. При кінці тригодинної наради обговорювано справу бойкоту в Туреччині і прийнято до відомости указєви подані бар. Еренталем австро-угор. амбасадорови в Царгороді. Понеділкові часописи віденські зазначають, що сї наради не мали такої досяглости, як спершу їм приписувано, бо не розправляно про се, чи має бути війна, чи мир. Одначе монархія приготвлена на всякі можливости.

Заграниця.

Едвард Грей, держ. секретар загр. справ в Англії, виголосив перед кількома днями промову про взаємини з Німеччиною, про балканські відносини і про вигляди европ. конференції. Він згадав про недавну розправу в німецькім парламенті над інтервєляцією про цісарську розмову і замітив, що в сій розправі не ушало ані одно слово неприязне супроти Англії, що треба прийняти з признанєм до відомости і при нагоді відзначити ся за се німецькому народови. Звернувши ся до справ балканських, вказав Грей на се, що політика Англії єсть безкористна, бо она має велику державу удержувати і обороняти і длятого старає ся все довести до порозуміння з иншими державами, хоч нераз виринають трудности. З переворотом в Туреччині втихли розрухи македонські в хвилі, коли Австрія і Болгарія виступили з своєю акцією, але сподіває ся, що справу полагодиць конференція і усуне грізні наслідки, які могла би мати згадана акція. Він сподіває ся, що протягом зими, не конче пригідної для воєнних операцій, проєнять ся справи, промовляє отже за роземом.

Се не може бути байдужне для Австрії, бо тим способом Сербія використалаб зимову пору для приготвлєнь воєнних, а крім того підчас такого розєму моглиб виринути нові союзи держав, котрі некористно вплинулиб на межинародні взаємини. Яких способів уживають тепер, показує вість пущена з Петербурга, що Росія має робити представленя у Відні, щоби злагодити заостренє між Австрією а Сербією, до чого очевидно приложив руку Пасич. Так само розпущено вість про погіршенє взаємин Австрії з Росією, начеб отже задля того вел. кн. Михайл не мав приїхати до Відня. Тимчасом причини сего треба глядіти в двірській жалобі царского дому, а щоби розвіяти всякі сумніви, має цар вислати окреме відручне письмо до цісаря Франц Йосифа. Переговори між Австрією а Росією що до конференції тривають дальше і можна сподівати ся, що доведуть до користного вислїду. Так само турецько-болгарські переговори в справі східних велїзниць

ся на землю коло Жміна на російській території. Три особи, які ним їхали, повернули відтак до Вроцлава. Здає ся, що російські власти приказали стріляти до пруских балівнів, які без сумніву літають в цілі шпігунства.

— Явище „некробіози“. Доносять з Nev-York-у, що професорови університету в Сміт, Гаррісови Вільдерови, удалось відновити мумії, при помочи слабого розчину потасового луґу. Вислід его дослідів має бути так корисний, що навіть черти лица, ба навіть і слабости скіри можна цілком докладно пізнати. Перші проби робив пр. Гарріс Вільдер на мертвій жабі, котру держав довше як рік в своїй лябораторії. Тіло жаби майже безобразне, вложено до розчину потасового луґу, виповнилось і набрало природних красок, так, що можна було віднести вражінє, що має ся живу жабу перед собою. Пізнійше робив сей учений досліди на муміях з печер американських. І тут вислід був корисний. Тіло мумій виповнило ся, ба навіть виступили зморщкы на чолі і татуованя (місця затинані і напускани красками).

— Кровава буча на університеті у Відні. Італійські студенти повідомили ректорат університету, що поновлять демонстрацію за італійским університетом. Представителі італійських студентів прирекли, що в авлі Італійці ані не будуть співати, ані промовляти. О 9 год. зібрали ся італійські студенти в авлі, де вже були також німецько-національні студенти. З гурту Італійців крикнув хтось: „Най живе італійський університет в Триесті“, а у відповідь на се стали Німці свистати. Тоді стали Італійці співати гимн Гарібальдія а Німці „Wacht am Rhein“. Прийшло до бійки палицями, в якій поранено богатых студентів. Педеля, що інтервенював, побито також. Німецькі студенти жалували ся на те, що Італійці мають при собі револьвери, палиці з зеліанним окованєм і т. и. Серед бійки впало нечаяно кілька револьверових вистрелів; стріляли Італійці, які поранили кількох студентів. Після того Італійців виперто з авлі. Поліція арештувала багато студентів та обсадила доступ до університету. Відтак пішла поліція до каварні, що находить ся біля університету, та перевела ревізію студентів, які там були, пошукуючи за зброєю. В ректорській канцелярії зложено найдені штилетти, револьвери й палиці. Ранених було по обох сторонах 33 студентів. Зпоміж 30 і кількох арештованих студентів випущено на волю 20, а прочих відставлено до карного суду. Сенат університету зарядив строге слідство і замкнув університет аж до дальшого зарядження. О скільки показує ся з дотеперішного слідства, вину бучі поносять італійські студенти.

Оповідки.

— З львівського „Сокола“. Надзвичайні загальні збори членів Товариства відбудуть ся в пятницу дня 27. падолиста 1908 о 6 год. вечір в локалі Товариства (ул. Руска ч. 20). На дневнім порядку е: 1) Причини скликаня зборів; 2) дискусія над причинами і 3) евенгуально вибір старшини. Если точно до 7 год. не збере ся потрібний комплет, то надзвичайні заг. зборя, будуть взагалі відкликани. За старшину: Ів. Боберський голова, Стеф. Лотоцький справник.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Щастє.

Я бачив кібця*). Він плавав у повітрі високо, високо, подібний на чорну каплю і робив широкі рівні колеса. А в низу на травичі цвіттаря гріла ся на теплом сонечку семейка білих голубів. Они воркували так мило, вїжно. Так гарно було їм вкупі під промінем ласкавого сонця, під блакитним небом ясного дня. Дітки грались собі, а жаслива мати огля-

*) Червононогий сокіл.

дала їх повним любови поглядом. Коли се чорна капля нараз стала більшати, в неї показались крила, могутні, широкі і... кібець, наче блискавка, впав на те місце, де воркували голуби. В одну тільки мить притулив ся він до землі і знову підняв ся в рідне повітря. Тільки не сам. В его гострих пазурях било ся і трипотіло щось біле. Я глянув на траву. Там лежали покалічені молоді голубенята, а трохи далі нерухомо сидів голуб і сумно дивив ся на небо, де мавчало щось чорне з білим. І здавало ся, що він, сей голуб, ще не вірить тому, що стало ся, все ще думає, що она его мила голубка, злетить ся до нього з блакитного неба...

Чи не так і з людским щастєм? Не встигне наступити оно таке бажанє, а вже свій „кібець“ деь носить ся так близько, щоби в мить зруйнувати, розбити, скалчтити те, що так довго, з таким болем душі творив чоловік. Лишать ся одні мертві останки, а він все надїється, все дивить ся в небо, дожидає чуда...

(„Рада“)

Вал. Галевич.

Телеграми

в дня 24. листопада.

Сарасво. Нині виїздить до Відня католицка депутация з Босни, аби вложити цісарєви ювілейну чолобятню. Депутацию провадять архієп. Штадлер і кількох єпископів.

Відень. Цісар прийняв вчера президента кабінету бар. Вінерта на двогодиннім послуханю.

Білгород. Міністер загр. справ Милованович дістав нагле покликанє до Білгороду і не вступить до Цетивії, повертаючи з Риму.

Тегеран. Завтра буде відчитана у всіх мечетах в Персії прокламація шаха, якою він зносить конституцію і парламент.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжя і продуктів у Львові

від 16. до 22. листопада 1908:

за 50 клг.

Table with 2 columns: Product name and Price range. Items include: Пшениця, Жито, Ячмінь броварняний, Ячмінь на пашу, Овес, Кукурудза, Просо, Горох до вареня, Горох на пашу, Бобик, Конюшина червона, Конюшина біла, Конюшина шведска, Тимотка, Ріпак зимовий, Насінє конопл., Хміль, Насінє льняне, Льнянка.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і кагарня — ріг ул. Сикстускої і Коспошка у Львові.

Приїхали дня 24. с. м.: о. Н. Кумановский Німтно; Галя Луцівна, Борусів; П. Вишкевский, Броди; Іван Мандрив, Ходорів; Юлія Хомова, Жовква; Волод. Котович, Стрий; Петро Ваврик, Підкамінь; М. Файфор, Крисовичі; Марко Соневицкий, Залїє; о. Тит Войнаровский, Балвинці; др. Филли Евин, Терєбовля.

ХТО

себе або свої діти від

Кашлю, хрипки, катару, флегми, заката- реня устної ями, коклюшу і горляного кашлю хоче увільнити, най купує лікарєско випробовані і поручені

КАЙЗЕР'А

Brust-Camarellen

з трема яличками.

5.500 нотаріяально потверджених свідощтв на то.

Пачка 20 і 40 сотинів. Доза 80 сотинів. Можна дістати у всіх аптиках і дроґуєриях.

(5—24)

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

Two tables showing train schedules. The first table is for 'До Львова' (To Lviv) with columns for arrival from various stations (Кракова, Ряшева, Підволочиск, etc.) and departure times. The second table is for 'Зі Львова' (From Lviv) with columns for departure to various stations and arrival times.

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Advertisement for 'Америки і Канади' (America and Canada) shipping line. Text includes: 'До Америки і Канади перевозить найскорше ЛІНІЯ КУНАРД'. Contact information: 'Головне заступство на Галичину Львів, ул. Городецьна 99. Пояснєнь удїляє даром.' (6-14)